

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. november 24.

Vasárnap.

XX. évfolyam 93. szám.

Előfizetési árak:

Egy évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna
Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési
pénzek ügy. Jancsó Mózes könyvnyomdájába kü-
lendők.

Hirdetmények díja:

400-as petisórt, vagy annak helyéért 10 fillér.

Nyiltér sora 30 fillér.

A hirdetmények s nyiltérek díja előre fizetendő.

Széll Kálmán felirati kritikája.

Azok a parlamenti bolygó csillagok, melyek ötvenként teszik meg körfutásukat, a pártok feliratait, már néhány nap múlva alkalmasint eltűnnek a politikai láthatárról s ezért érdemes behatódobban vizsgálni fénylő sugárkévéjüket. Kivált ha ezt élesen köszörült, achromatikus üvegekkel tehetjük, miként a miniszterelnök hétfői beszéde által lehetségessé vált. Ezzel a rendkívül hatásos beszéddel, melyet befejezésekor a szabadelvűpárt meg-megújuló tetszés-viharai koronáztak, még foglalkoznunk kell, nemcsak azért, mert a beszéd folyamán Magyarország egész politikai élete, úgy a külső, mint a belső és gazdasági kérdéseket illetőleg, figyelembe vétetett, hanem azért is, mert velős gondolatmenete utólag bele fog világítani még az előttünk álló indeminatási és költségvetési vitába is. Már szombaton, midőn Rakovszky István, a néppártnak ezirányban gazdag tábori főnöke, tárgyalag igen sekély, és csak a szabadelvű táborban vizsályt kelteni akaró beszédében a nemzetközi politika terére nyult át, válaszolni akart a miniszterelnök. Miután azonban az a fáradhatatlan zörgőszónok az ülés végéig sem lakott jól a saját választóvizes szőőzőnének hallásával, a vasárnap parlamenti kiméleti ideje alatt megczáfolhatatlan bölcsesség kimérőképpen élvezhette magát. Hétfőn persze ő is megkapta a neki kijáró részt Széll fejtegetéseiben, melyek helyenként a személyes polémia bélyegét viselték magukon, mert az ülés első szónoka, Beöthy Ákos, mérges paradox doktrinarizmusában Rakovszky részére hajtott, a ki Széll Kálmán politikai integritását rágta meg.

Széll beszédének bőségesen nyújtott eszméiből egyelőre a külpolitikáról tett

nyilatkozatokat ragadunk ki. Kimutatta Széll Kálmán, hogy az allddeutsch egy-letek nemzetiségi deliriamiért a német, vagy a porosz kormányt épp oly kevésbé lehet felelőssé tenni, mint eddig az olasz kormányról nem volt szabad állítani, hogy ő az oka a felmerülő irredentista gerjedelmeknek. Az egy pillanatig sem zavarhatja meg szívélyes viszonyunkat szövetséges társainkhoz, és az, aki ama látszat alatt, hogy e viszonyt védi és ápolja, taktikát követ, mely e viszony értékét csökkenthetné, elhanyagolja nemzeti kötelességeit, ha egyáltalán jobb, vagy legalább egyenlő értékű szövetségeket nem képes javaslatahozni.

Széll Kálmán pedig teljesíti nemzeti kötelességeit, lelkiismeretesen és tántoríthatatlanul, és ezért szólhat be a trónbeszédbe azt a szerény, de éppen ezért annál drágább passzust nemzetközijviszonyunkról.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőházból.

Budapest, november 21.

A képviselőház ma Apponyi Albert elnöklei alatt folytatta a felirati vitát.

Polezner Jenő a függetlenségi párt felirátát pártolja.

Beszéde alatt a karzatról egy tisztességesen öltözött uri ember egy csomó röpiratot dobott le a képviselők közé ezzel a kiáltással: „Hazaárulók!”

Polezner Jenő az ülés felfüggesztését kérte.

Apponyi Albert kijelentette, hogy ilyen jelentéketlen eset miatt nem függeszti fel az ülést.

Polezner ezután folytatta beszédét.

A zavargót az inspekezős rendőrtiszthez vitték, a hol kihallgatták. Neve Vass Rezső, foglalkozás-nélküli hivatalnok. Két hónapja beadott folyamodványára akarta terelni figyelmét tettővel a Háznak.

Igazolás után eleresztették.

Polezner után Visontai Soma interpellálta a belügyminisztert Cabrin olasz képviselő állítólagos kiutasítása tárgyában. Felvilágosítást, esetleg vizsgálatot és Cabrinének elégtételt kér.

A kézdívásárhelyi Oltár egyesület jubileuma.

Bárd Szentkereszt Stephan e elnök megnyitó beszéde; felolvasa László József főjegyző a nov. 20-án tartott diszgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Legyenek mindnyájan az Ur Jézus Krisztus szent nevében üdvözölve.

Ma 25 éve annak, hogy a Mindenható segítségül hívása mellett a kézdívásárhelyi oltár-egylet alakuló közgyűlését megtartottuk. Hálátelt szívvel rebegünk köszönetet az Eggek urának, hogy lépten nyomon áldását árasztotta működésünkre, s azon kis mustár mag, melyet 25 évvel ezelőtt a hit, remény és szeretet hatalmas égise alatt szent vallásunk mezejőre át plántáltunk oly terebélyes favá nőtte ki magát, melynek árnya alatt számtalan szegény templom díszlik, hogy méltóan fogadhassa be hajlékába a legméltóságosabb Oltári szentséget örök imáddal! Dicsőret, dicsőség a Mindenhatónak, s az Oltári szentségben jelen levő Ur Jézus Krisztusnak az nem bifeletti eredményért, melyről szerencsések lesznek titkári jelentősebben tudomást venni, s mely fényesen fog tanuskodni arról, hogy Ur Isten megáldja azok munkáját, kik hozzá nemcsak rendíthetetlen bizalommal könyörögnek, hanem tántoríthatatlan hittel, erős akarattal, példás ügybuzgalommal, fáradságot nem ismerő szorgalom és kitartással haladnak a kitűzött cél megvalósítására.

Mi a ma 25 évvel ezelőtt tartott alakuló közgyűlésen meghatároztuk a kézdívásárhelyi oltár-egylet megalakítását, a legdicsőségesebb Oltári szentség imáddása s a szegény templomok gyámolítására, utóbbiról szólnak a betűk, előbbiről a lelkiismeret, ezen legszigorubb itélőbőr, vajha sáfárkodásunkkal meg lenne elégedve! Tiszta lelkeket óhajt az Ur Jézus Krisztus az örök boldogság elnyerésére s ezért állotta ki a borzasztó keresztalált, ezért jött le az égből s vett magára emberi testet, hogy minket megválthasson, hiszen mint Isten sem nem szenvedhetett sem nem halhatott volna meg érettünk! hogy erre a páratlan áldozatra érdemesek is lehessünk s a legdicsőségesebb Oltári szentséget méltóan imádjuk.

TÁRCZA.

Bertók Ábel leánya.

Irta: Földes Géza.*

Lelkemben mindig él az emléked, Bertók Ábel, jó öreg papom! S bár rég pihepsz már az anyaföldben, de azért sírod felett most is virul a virág és koszorúval övezi a téli zöld. Akik téged olyan nagyon szerettek, ki kijárnak sírod mellé s a szeretett könyve most is végig szalad arcukon éppen úgy, mint a mikor még friss volt a hant felletted.

És im, rád emlékszem ma én is. Megújul lel-
kemben a múlt és látalak újra. Ott vagyok a szegényes papi házban köztetek és hallom, amint szánakozó szómra még vigasztalsz is:

— Ne sajnálj, nem szerencsétlen, akit így szeretnek!

*

Pedig hát a jó Isten szegény Bertók Ábelt ugyancsak meglátogatta. Az, hogy szegény ekleziát kapott s e sovány kenyérből négy leánynak

*) Szerző felolvasta a háromszékm. tanítótestület nov. 21-én tartott hangversenyén.

és két fiúnak kellett mindennap széles karéjtszelni, nem bántotta. Épek voltak és egészségesek s ez elég volt, többet nem is mert volna kívánni a jó Istentől. Nem is ez volt az Isten látogatása, hanem az, hogy még javakorában elveszett a szemévilága.

A szemévilága az embernek tán a legdrágább kincse. Még gondolatnak is borzasztó, hogy valakire ráboruljon az örök éjszaka és ne lásson többé napot, eget; ne lássa, akiket szeret. . .

Bertók Ábel sem látta a napot, eget s nem látta, akiket szeret. De hát ő sorsával könnyen kibékülő ember volt s mikor már tisztán állott előtte a szörnyű szerencsétlenség, megadta magát a sorsnak és békével tűrte a esapást. Lelke tele volt érzéssel, esze tele volt tudással s ami a szegény falu egyszerű embereinek lelki táplálására kellett, arra elég volt ez a kincs bőven.

Felesége, az áldott lelkű asszony nem bírta el ezt a nagy esapást, sirba vitte a bánat; de ott maradtak a leányai. A fiait a sors erre-arra elhányta. A szülői háztól távol rakták fészkeiket s ők csak távolból sirathatták édes apjukat.

Sirathatták? — Mit? — Bertók Ábel nem szerencsétlen. Bertók Ábel mellett négy leánygyermek öröködött; testi és lelki táplálékkal ezek éltették. Ha irás jött a parokiára, felolvasták az édes apának, ha válaszolni kellett, édes apa megdiktálta, Iluska

megírta szépen, összehajtogatta, Bertuska postára vitte.

Az öreg megyebíró minden vasárnap a harangozáskor érette jött, elvezette a templomba, ott felsegítette a szőszékbe s a hivek áhíttal hallgatták a szent tanítást.

A haldoklók megnyugvással fogadták vigasztaló szavát. Ugy érezte mindenki, hogy Isten e férfiú szemére azért adta az örök sötétséget, hogy annál jobban lássa a jövendőt, a jövendő boldogságot, az üdvösség igazi útját.

Csak egyetlen egyszer szomorodott el az egész papiház s ez akkor történt, amikor a szent vizitáció nagytiszteletű urai azt tanácsolták a vak embernek, hogy mondjon le, mert így nem lehet szolgálni. Bertók Ábel belenyugodott ebbe is, de a lányai sirni kezdtek:

— Lelkem édes apám, mi lesz veled, ha nem maradhatsz itt, ahol már úgy megszerettek, ahol tógod is úgy szeretnek!

A hirre rendre jöttek a falusi emberek. Kérges tenyerű, de lágy szívű emberek kérve kérték, ne hagyja el őket; még üdvözölni sem kívánnak, ha válni kell.

— Bertók Ábel vakon is többet ér, mint akárhány a jó szemmel! — mondta egyik.

— Halálíg választottuk! — szólalt meg a másik.

nagy és nehéz kötelességek teljesítése háramlik reánk!

Az Ur Jézus Krisztus nem elégszik meg imádsággal, hanem folytonos küzdést, szünet nélküli jó cselekedet gyakorlását kívánja az üdvösségé, a mi végett felséges életével előpéldát mutatott nekünk, hogy miként vezet a göröngyös, tövises út Ég felé! Hol az örök világosság tündöklő s a végnélküli boldogság várja azokat, kik a földön pályafutásukat a Jézus Krisztus isteni szellemében élték át! Nem olégséges a saját lelki üdvünkkel törődni, hanem szent kötelességünk, hogy minél szélesebb körben terjesszük a hitéletet, az igazi vallásosság szent szikráját, mely átjárja tűzével a szíveket és hódít mindenütt, hol hívekre talál, végül ezzel sem elégszik az Oltári szentségben jelenlevő Ur Jézus Krisztus, hanem hogy fáradhatlan kitartással ragadjunk meg minden alkalmat, hogy az Ur szent asztalához minél számosabb vendéget hívjunk, meggyőzve őket, hogy ez nélkülözhetetlen az üdvösségre. Első sorban szent kötelességük a család anyáknak legjobb példával jární elől férjök és gyermekeikkel szemben, hiszen utóbbiak lelki üdvéről szigorú felelősséggel tartoznak az Urnak. Kötelessége ezeken kívül mindenkinek jó példával hódítani, minden alkalmat megragadva szent vallásunk s általa az erkölcsi élet fejlesztésére, mert csak így szellemben imádjuk méltóan a legmértékesebb Oltári szentséget!

Jóllehet, hogy mindenért dícséret és dicsőség az Ur Istennek, ki megengedte érnünk az Oltár-egylet 25 éves jubileumát, azonban nem szabad feledkeznünk azokról sem, kiket eszközként bár, de méltóan talált a mindenható a kézdivásárhelyi Oltár-egylet létesítése, fentartása és felvirágzásában maguknak érdemeket szerezni, miért a jelen, valamint az utókor elismerés és halálával fogja neveiket emlegetni! 25 év sok idő az emberi életben, sajnos vannak olyan érdemes tagjai az Oltár-egyletnek, a kik leküzdötték az élet harcát, s jó részt az égből tekintenek reánk és szellemileg körünkben vannak. Mindenek előtt Oltár-egyletünk első fivődnőke Fogarasi Mihály, kit követett Lőnhart Ferenc és jelenben Gróf Majláth Gusztáv püspökök, kik mind megannyi tündöklő meteorokként tűnnek fel az Oltár-egylet egén, fényt és áldást árasztva egyletünkre.

Az Oltár-egylet első igazgatója Bálint Károly apát kanonok, ki örök babérokat szerzett magának az Oltár-egylet történetében, nemkülönben utódja Bálint László ezimzetes kanonok főesperest, a ki nemesak mint igazgató, de mint pénztárnok, és jegyző hosszú évek során fáradhatlan ügybuzgósággal, szorgalommal s fáradságot nem ismerő tevékenységgel működtek közre az egylet létesítésének nehéz munkáján; továbbá László József titkári jelentései egy-egy fénypontját képezik Oltár egyletünk szellemi működésének, az ő ügybuzgósága, s lelkesedése a szent ügy iránt, mindnyájunk méltó elismerését érdemelte ki, nemkülönben ifj. Dávid Istváné is

Welnreiter Györgyné páratlan odaadó munkássága Számaltalanok még a tisztviselők, a kiknek magam és a közgyűlés nevében hálás köszönetem fejezem k együttesen, a kiknek hosszú névsorát azonban beszédem keretében nem foglalhatva a titkári jelentésben lesznek felsorolva.

A jó Isten áldja meg mindnyájokat ezen és a más világon, hová jó cselekedeteik kalauzolják, s neveik tündököljenek ottan csillagokként, melyek hatása alatt a földön minél több buzgó tagot varázsoljanak az Oltár-egyletnek.

Közülünk sokan leszünk, kik megérni nem fogjuk az Oltár-egylet 50 éves jubileumát, azonban bizunk Isten igalmasságában, hogy egy tökéletesebb hazából szellemileg letekinthetünk azok körében, kik ezen örömnapot meg fogják ünnepelni.

Könyörgőnk egy szív és lélekkel az Egek urához, hogy Oltár-egyletünk nemcsak 50 éves, nemcsak 100 éves jubileumát ülje meg, hanem az örökké valóságig felvirágozva tartsa fenn magát, erősítse meg a hitet az Oltári szentség magasztos imádása által, s az igazi valóságosság tegye boldoggá ne csak az egyeseket, hanem drága magyar hazánkat, kit a boldogságos szűz különös pártfogásába ajánlunk, mert vajmi igaz az, hogy sem egyesek, sem nemzetek vallás nélkül boldogok nem voltak és nem lehetnek.

Szent István a magyarok első királya fényesen igazolja szavaim igazságát, kinek áldott neve ragyogó példaként fog a történelemben fennmaradni, haladjunk nyomdokán, kövessük jó példáját, legyünk nemesak magyarok, hanem igaz vallásosak s az Ur Isten bizonyára bő áldását fogja hazánkra árasztani!

Dícséret és dicsőség mindenben az ur Istennek és dicsőíttessék mindörökké a legnagyobb szent Oltári szentség! Ezen imaszerű fohással az Oltár-egylet 25 éves évfordulójára napján a közgyűlést a Mindenható szent nevében nyitom meg, s áldását könyörgőm annak eredményére.

A „Háromszékmegyei Tanítótestület” közgyűléséről.

Sepsiszentgyörgy, 1901. nov. 21.

I. nap.

Nagyszabásu, impozáns közgyűlése volt ma városunkban, a vármegyeház gyűléstermében. Kétszázal több tanító, tanítónő vett részt a közgyűlésen, melyen a társadalom intelligens tagjai közül is igen számosan vettek részt, kifejezést adandók a népoktatás-ügy s munkái iránti nemes rokonszenvűnek, élén a tanítótestület diszelnökével Potsa József v. b. t. t. főispánnal, továbbá Szent-Iványi Miklós alispán, Csánki Gyula kir. tanfelügyelő, Ujvárossy József, Csia György, tiszt. tagok, Gödri

Ferencz polgármester, Tuzson János honvédezered, Gyárfás Győző főmérnök, a főgymnasium tanári kara, élén Pap Lajos igazgatóval, a tanítóképző tanárai és növendékei Bodor Miklós igazgatóval élén, továbbá Budapestről Benedek Elek, a Magyarság szerkesztője és Földes Géza a Nemzeti Iskola szerkesztője, a testület tiszteletbeli tagjai, végül a város hölgyközönsége nagy számban.

A közgyűlés hazafias momentummal vette kezdetét; a Himnusz lélekemelő elénkelésével, mely után M. Székely János, a testület tudós elnöke nagyszabásu beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Lelkes éljenzéssel fogadták az eszmedus, gyönyörű beszédet, melyet lapunk más helyén közlünk s közérdekű voltánál fogva külön is felhívjuk a közönség figyelmét.

Ezután elnöki bejelentések következtek, Kozma Ferencz kolozsvári tanfelügyelő a jubileumára küldött üdvözlő levelet szép levélben köszönte meg. Csia György tiszt. tag 20 koronát adott pályadíjjal gyűmölcsfa iskolai pályázatra, melyet a közgyűlés köszönettel fogadott.

Földes Géza szolt ezután; üdvözlő a közgyűlést, haláljának ad kifejezést a testület iránt tiszteletbeli taggá választásáért s Benedek Elek nevében is igéri, hogy a székely névnek mindig becsületére fognak dolgozni s a testület ügyeit szeretettel támogatni.

Eljenzéssel fogadták a szép, lelkesítő üdvözlőket. Bizottságok kiküldése után Vajna Károly titkár számolt be egy terjedelmes jelentésben, melyet a közgyűlés meleg elismeréssel fogadott s a helyi lapokban közölni határozott. A munkás tagoknak jegyzőkönyvi elismerést szavazott, úgy szintén a titkárnak is. A jelentésben foglalt javaslatokat a közgyűlés magáévá tette s végrehajtását a választmányra bízta. Ezután elnök a maga és tisztársai nevében, letelvén a mandátum ideje, bejelenté lemondását s a közgyűlés a gyűlés tovább vezetésére Potsa József v. b. t. t. főispánt, a diszelnököt választja meg, ki éljenzések között elfoglalván az elnöki széket, felhívja a közgyűlést kijelölő bizottság kinevezésére.

A közgyűlés az öt kör elnököt kéri föl kijelölő bizottságba. Míg ez munkálatával elkészül, a gyűlés Potsa főispán diszelnök vezetésével tovább folyik.

Vajna Károly előterjeszti az alapsz. 10. § módosítására vonatkozó választmányi javaslatot. Közgyűlés elfogadja azt. Majd M. Székely János olvassa fel „A helyesírás tanításának módszere, fokozatai és beosztása” ez. nagyszabásu dolgozatát, mely az öt kör dolgozat között legkisebültemben oldja meg a kérdést. Közgyűlés nagy figyelemmel hallgatja meg a nagy gyakorlatiassággal, kiváló szakértelemmel megírt dolgozatot s azt a gyakorlati életbe való átvitel végett 500 példányban kinyomatni rendelte.

— Amig erővel el nem viszik, addig nem engedjük! — kiáltották harciasabb kedvű emberek.

— Vakon is többet lát, mint más ép szemmel! Ki lesz a mi vigasztalónk, ha elviszik! — sóhajtozták a templomjáró asszonyok.

S a vége ennek a sok beszédnek, hogy Bertók Ábel vakon is papja maradt a falunak.

Igy telt el néhány esztendő.

A lányok is rendre felnőttek. Iluska már majdnem anyányi volt s utána Bertuska, Etelka és Birike is nyomban következett. Még csak négy-öt esztendő s nagy leány lesz valamennyi.

Iluska volt a — káplán. Ő olvasta fel az édes apának a Szentírásból a szent helyet, a felolvasás után megtanulta ezt az édes apa s aztán együtt tárgyaltatták meg a prédikációt. Ezalatt Bertuska a gazdasszonyához látott. A kisebbek közül egyik a szobákat tartotta tisztán s a másik az édes apa pipáit gondozta. S ha ugy estenden összekeverültek a papiház tornácán, énekekkel, vidám tréfákkal megédesítették a vak ember életét.

*

Pünkösöd szombatja volt. Még délelőtt megérkezett a legátus. A konyhában Bertuska fogadta s a bemutatkozás után a diák a tanulószobába ment.

A tanulószoba minden szegényes papiháznál egyforma. Az ablaka kertre nyílik, a kert virágai

megtöltik édes illattal s bár a butorok benne rendszeren kopottak, de azért felette barátságos.

Iluska a karosszéken az asztal előtt ült s az édes apja kényelmesen az ócska kanapén helyezkedett el. Olvasta a bibliából a pünkösdi szentbeszéd alapigéjét. S mikor az ajtón a diák belépett, a tiszteletes ur éppen akkor mondta a szentleczkét a lánya után:

„Arról ismernek meg, hogy tanítványaim vagyok, ha egymást szeretitek.”

— Oh, be nagy igazság, oh, be igaz beszéd! — Olvasd tovább, édes lányom!

A lány olvasta, a vak ember hallgatta s a diák úgy állott ott az ajtó mellett, mintha gyökeret vert volna a lába. Egy angyalt látott, akit Isten az égből küldött, hogy ezt a vak embert vigasztalja. A szegényes papiház tanulószobája a mennyország egy kis darabjának tetszett. És amint nézte a lányt és hallgatta a tanítást, lelke megtelt a titkos jövődől édes sejtelmével. A lány elvégezte végre a dolgát, letette a szent könyvet és felkelt, hogy távozzék. Ebben a pillanatban észre vette az ifjút s mintha álmában riadt volna meg, hangosan kiáltott fel:

— Jaj, valaki jött!

Az ifju előbb lépett s magát bemutatta a papnak:

— Telkes Mihály legátus vagyok.

— Isten hozta! Iluska, adj széket! Iluska, leá-

nyom ez, öcsém uram — mutatta be lányát a tiszteletes ur.

— Nagyon örvendek — szolt Iluska elpirult arccal s a fiatalok kezét fogták.

A kézfogás alatt egy pillanatra egymás szemébe tekintettek. Mit láttak ott, ki tudná ezt megmondani? Hisz nem is nézhették sokáig azt a bübajos valamit, ami a szemek mögött rejtőzködik, mert hirtelen lesütötte a szemét mind a kettő.

Oh, jószágos Isten, azt csak te tudod, hogy miért kell lesütni a szemet sokszor olyanoknak is, akik soha sem vétettek, akik bünt el nem követtek! És azt is te tudod csak, hogy miért elég egy ilyen rövid pillanat a boldogság hatalmas várának a felépítésére!

A költők rendszeren verset írnak az ilyen pillanatokról; a színházban szép jelenetekben szerelmet vallanak nyomban a fiatalok s a regényekben? Oh ezekben egész lapok zengik a boldog szerelmet.

A vak ember tanulószobájában azonban az elpiruláznál egyéb nem történt. Legalább ennél többet a krónikus fel nem jegyezhetett. A legátus megtette kötelességét, az első nap a papéknál ebédelt, másodnap a megyebíró hivta ebédre, harmadnapot a tanítónál töltötte.

S amikor a bucsuzásra került a sor, Iluska az ifjuval újra kezét szorított és újra elpirultak.

A diák a bucsuhoz csak annyit töltött:

A halás kegyeletnek volt szentelve a gyűlés következő pontja. Málík József polg. leányisk. igazgatóról olvasott fel gyönyörűen megírt emlékezést Sipos Samu igazgató. Szépen, markans vonásokkal rajzolja a boldogult jellemét, sikerekben gazdag életét; a közgyűlés mély meghatottsággal hallgatja meg s igaz, mély részvételt fejezi ki korai elhunyt felett s emlékéit jegyzőkönyvileg örökíti meg. Ezután a kijelölt bizottság tette meg előterjesztését s kitűzetett a választási idő s kiküldetett a szavazatszedő bizottság a választás vezetésére. Ezzel az I. napi gyűlést Potsa József diszelnök lelkes éljenzések közt bezárja.

TANÜGY.

— M. Székely János elnöki megnyitó beszéde a „Háromszék-vármegyei Tanítótestület”-nek nov. 21. 22-én Sepsiszentgyörgyön tartott közgyűlésében. —

Tisztelt Tanítótestületi Közgyűlés!
Kedves Kartársaim!

Szeretettel üdvözlöm Önöket! A viszontlátás örömeből fakadó szívóssággal köszöntöm Kartársaimat, mint a kultúra munkásait, a szeretet apostolait, a közműveltség alapköveinek lerakóit, mint a nemzeti művelődés nagyfóttosságú és lázas mozgalmában a munkás méheket.

Üdvözlöm Önöket a becsüléssel, mely a tanítónak csendes, de messze kiható nemes munkáját méltán megilleti. Nagy munkavár reánk ma is mert az egyesületi életben egy év alatt kifejtett tevékenységünk feltárása és beszámolóásával, a tárgyalás alatt levő ügyek iránti érdekeltséggel, a hozzászólások tárgyilagosságával, a felmerülő eszmék szakértői megvitatásával s lehetőleg a megtestesítésre való előkészítéssel be kell bizonyítanunk, hatásainkat és a közönséget meg kell győznünk, hogy ez a tanítótestület hivatása magaslatán áll s méltán megérdemli, hogy egyenlő kötelességek és köpzottségek mellett más tisztviselőkkel egyenlő jogokban részesüljön, hiszen jog, törvény és igazság kormányunknak is a jelszava.

De mint ezen tanítótestületnek ez idő szerinti elnöke Önök nevében a legmélyebb tisztelettel párosult nagybecsüléssel üdvözlöm vármegyénknek évtizedek óta bölcs kormányzóját, diszelnökünket, Potsa József v. b. t. t. főispán ur Ö Nagyméltóságát, a ki személyes megjelenésével megtisztelte közgyűlésünket s eddigi szokásához híven részt vett a venni e testület munkásságában. Kimondom nyíltan, hogy páratlanul áll ez az eset a hazai tanítótestületek történetében s mivel máshol is nem egyszer ösztön hangoztattam, e helyen is kifejezést adok azon meggyőződésnek, hogy vármegyénk népoktatásügyének történetében az lesz a legfényesebb lap, melyre az lesz írva, hogy a főispán a tanítókkal együttesen hordotta a nemzeti közművelődés tiszteletet parancsoló nagy épületéhez a porszemeket, illesztette az épületbe a szépen kifaragott szegletköveket. Becsüljük meg értéke szerint e korszakot,

mely ha elmúlik, tán sohasem ismétlődik meg e testület életében.

A nagybecsülés és tisztelet őszinte érzésével üdvözlöm a tiszteletbeli tagjainkat és vendégeinket is, s ezek között Benedek Elek és Földes Géza urakat, a kiket a távolból a székelyvér s a székelyek iránti szeretet hozott körünkbe, hogy közgyűlésünk fényét, estélyünk sikerét emeljék s hálánkra és elismerésünkre még méltóbbá tegyék magukat.

A szeretet és ragaszkodás hamisítatlan érzésével köszöntöm vármegyénk érdemes tanfelügyelőjét, itt az ő hű és odaadó munkatársai körében! Vajha a mai nap is meggyőzné őt, miniszterünk helyi képviselőjét, hogy e tanítótestület, áthatva hivatása magasztosságától, a hazafi, erkölcsös és vallásos nevelés zászlóját lelke mélyéből törekszik győzelemre juttatni.

Üdvözlöm S. Szentgyörgy város vendégszerető közönségét; köszöntöm e város nemes Tanácsát, élén a minden nemes, magasztos és jó ügy iránt finom érzéssel bíró, munkás polgármesterével.

Tisztelt Közgyűlés!

Bár az elnökség a maga idejében megtette kötelességét, úgy érzem, mégis hiányos lenne az én megnyitóm, ha annak mindjárt elején nem emlékezném meg tanítótestületünk tiszteletbeli tagjáról: Baló László, polg. isk. igazgatóról, a ki nov. 17-én ünnepelte a tanügy terén eltöltött áldásdus működésének 36-ik évfordulóját, továbbá ama 3 rendes tagjáról, a kik közül Sándor Mihály bitai és Mátyás Károly uzoni tanítók tanítói működésük 40—40 dik és Kovács Ferenc, peselneki kartárs, 25. évét ünnepelték. A hosszas szolgálataik iránti elismerés ajubílcum napján úgy az illető községek, mint a tanítványok és a tanítótestületek részéről kellően kifejezésre jutott, de én e helyről üdvözlöm őket, kívánva, hogy életük hátralévő ideje a boldogság és megelégedés napjai legyenek!

Örvendek események ezek. De a kép másik fele sötét, szomorú, beborult. Ez az év ragadta el körünkben Málík József sepsiszentgyörgyi polg. iskolai igazgatót, nagybecsült kartársunkat, a ki tanítótestületünk kebelében akkor is benn maradt, a mikor a polg. iskolaiak közül a legtöbbben kiléptek. Szolgált a ő ügyünket szóval, tollal, tettel mindenütt, a hol alkalma volt. Élete delén ragadta el a halál nagy veszteségére családjának, tan. testületünknek, a tanügynek, a sajtónak s minden nemes irányu mozgalomnak. Áldás emlékére!

De a csapás ritkán jár egyedül. Őt sem egyedül gyászoljuk. Szerettei köréből a halál kiragadta még Bőjthné Lehr Czeczilia, sepsiszentgyörgyi leányiskolai tanítónő és Gábor Endre peselneki. áll. isk. tanítót. Iskolágyunk még sokat várt tőlük, de a végzet előtt meg kellett hajolniuk mindnyájunk őszinte bánatára. Elvesztett kartársaink porai pihenjenek csendesen emléküket szívünkben és jegyzőkönyvünkben kegyelettel őrizzük meg.

— Két esztendő múlva eljöhettek?
— Hozza Isten! — felelte Iluska és most még pirosabb lett.

*

Csak úgy repült az idő. A két esztendő elmúlt s egy szép nyári délután megérkezett Telkes Mihály. Most már nem legátus, nem is diák, hanem papjelölt. Zsebében az oklevél s már foglalhat eklézsiát is. Mint régi ismerőst, úgy fogadták. Azt is tudta mindenki, hogy kiért jött, pedig hát soha sem beszéltek róla.

A legátusból férfi s Iluskából pedig szépen kifejlődött nagy lány lett e két év alatt.

Iluska éppen a kertből jött elő. A melegben s a munkában kipirult az arca. Az ifjak kezét fogtak, egymás szemébe néztek és oh, csodák-csodája, most nem sütötte le szemét egyik sem.

— Iluska, eljöttem, várt-e? — kérdezte az ifju.

— Vártam-e? Oh, ha a kertben a bokrok, ha a hold világa, ha a dalos madárka szólni tudna, megmondhatnák, hogy milyen igaz szívvel vártam. És hittem, hogy eljön, hogy nem felejt el.

— Elfelejteti az angyalt, akit Isten égből küldött ide le? Elfelejteti azt, aki egy édes apát a nagy szerencsélenségben is boldoggá tett? Oh, Iluska, azt nem lehet elfelejtetni. A szívem itt maradt és most utána jöttem.

— Édes fiam, — szolt most az idő totyogó vak ember — én is vártalak. Hogy ti szívet cseréltetek akkor, azt én éreztem, ha nem is láttam. Hozott Isten! Ugy-e most itt maradsz?

— Ha elfogadnak...

Elfogadunk, elfogadunk, maradj itt! — zugta most az egész család...

*

És én folytassam-e tovább?

Megjelentek a falu vőnei és kérve-kérték Telkes Mihályt, hogy vegye át az eklézsiát s az öreg tisztelet mentse fel a tehertől. Nem lesz felette fehér az a kenyér, amit adnak, de édes lesz mert szeretettel adják.

A kis faluban most mindenki az új papról beszélt s az új pap boldogságáról.

A vén pap ott ül a papház tornácán és bámul a nagy világba. A lányok amint nőttek, rendre elvitték őket a házból s a papiház esendjét most a kis unokák verik fel s a nagyapa olyan édesen simogatja azokat a szőszke fejcskéket, mintha látná is őket.

S ha jönnek ügyes-bajos emberek és sajnálkoznak rajta, rendesen csak azt feleli:

— Boldog vagyok, mert van, akit szeressek!

NAPI HIREK.

— **Kinevezések.** A marosvásárhelyi Itélőtábla elnöke Fejér Sámuel a marosvásárhelyi Itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká, a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság György Jakab Ignácot díjas adóhivatali gyakornokká a kovásznai adóhivatalhoz, Winternitz Ferencet díjtalan adóhivatali gyakornokká a sepsiszentgyörgyi adóhivatalhoz. — A közoktatásügyi miniszter Nagy Anna okl. tanítónőt a kálnoki állami elemi iskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

— **Darányi Ignác köszönete.** A Kézdivásárhelyen vasárnap tartott állatdíjazáson, rendkívül nagy gazdalközönség vett részt. A bíráló bizottságok működése után Kézdivásárhely város látta vendégül a megjelent notabilitásokat. Az emelkedett hangulatban lefolyt lakomáról üdvözlő sürgönyt küldöttek dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszterhez, ki Potsa József v. b. t. t. főispánjához a következő táviratot intézte: „Fogadja nagyméltóságod a tényőszállat kiállítás alkalmából, az egybegyűlt gazdalközönség nevében küldött, szíves megemlékezéseért őszinte köszönetem.” Darányi Ignác.

— **Esküvő.** Benkő Ernő, nagyváradi kir. törvényszéki aljegyző, Benkő Gyula takarékpénztári főkönyvvizsgáló szép tehetséges fia, folyó hó 30-án tartja esküvőjét Persz Piroskával, Dr. Persz Adolf, nagyváradi kir. jogakadémiai rendes tanár bájos és kedves leányával. Sok szerencse kísérje a leendő szép ifju pár frigjét.

— **Fényes estélyt** rendeztek a háromszékmegeyi tanítók mult esztőtörtökön Sepsiszentgyörgyön, a városi, díszesen átalakított vigadóban, melyet a közönség zsufolásig megtöltött. Az estélynek kiváló fényt kölcsönözött a nagy székely írónak: Benedek Eleknek közreműködése, ki egy nagyon kedves felolvasást tartott „Egy tücsökpárról”, melyet a közönség zajos és lelkes éljenzésekkel kísért. Mellette Földes Géza fővárosi tanár volt az estély központja; ő is felolvasást tartott, általános elismerést, sűrű tapsokat aratva. A csinos felolvasást lapunk mai számában veszik olvasóink. Az énekszámok is pompásan, gyönyörűen sikerültek, nagy dícséretre a sepsiszentgyörgyi tanítói kar összes tagjainak.

— **A nagy bánat miatt.** Felcsernátoni Orosz János, 58 éves földműves nagyon szerette a feleségét, kit már 3 évvel ezelőtt elvesztett. Azóta folytonosan kósergett a felesége után, hiába vizsgálták gyermekel, csak nem tudták megvigasztalni az öreg keseregő szívét. F. hó 18-án minden gyermekét elküldötte hazulról s mire a legnagyobbik haza jött: ott találta szerencsétlenül atyját a házban a gerendára felakasztva, holtan. Nagy részvéttel temették el az érzékeny lelkű szerencsétlen öreg embert.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan kell a beteges cserépnövényeket kezelni.

Sok háziasszony valóságos rabja a lakását díszítő cserépnövényeknek, mert papjainak minden idejét lekötí azok kezelése. Öntözgeti, tisztogatja, nyesegeti, átülteti, védi a hideg és meleg ellen, szóval mindent megtesz, mert tudja, hogy a szép virágok jelzik együtt a háziasszony nemesebb érzületét, fimom ézlését. S mily nagy mégis a bosszúság, hogy ily gondozás dacára is nem tud olyant produkálni, mint a minőt szeretne. Miért? Mert tulajdonságba viszi a gondozást, az öntözést, átültetést stb. minék következtében a levél sárgulni kezd, lelakad vagy lehull. Ilyen esetben leghelyesebb a cserépben levő földet kiszáradni engedni, azután a növényt a cserépből kivenni, a gyökérzetet körülvevő földlapdát ujjaikkal kissé szétmorzsolni s a külső réteg minden részét lerázni. Ezután a növényt meg lehetős száraz, főleg humusszal kevert műtrágyás földdel telt cserépbe helyezzük el és pedig egy akkora cserépbe, hogy a fal és a gyökérlapda között levő föld 3 centiméternél nagyobb tért ne foglaljon el.

Ültetés után bőven megöntözzük, hogy a föld leülepedjék, a további öntözést pedig csak akkor folytatjuk, ha a növény nőni kezd. Indokolt azonban az öntözés még akkor is, ha a levegő oly száraz, hogy a cserépben levő földből a nyirkasság gyorsan elpárolog. Mihelyt a növény leveleit hullatni kezdi az öntözés mindig beszüntetendő. Hogy az öntözés beszüntetése mily javítólag hat a romlásnak, lankadásnak induló növényzetre, arra nézve legvilágosabb példa az enheizholzi növényházban történt tüzeset. Ugyanis a növényház kigyulladásán, az ebből keletkezett füst ezer és ezer növény elhervadását okozta. Természetes lehetetlen volt ezek újja átültetését eszközölni s ép ezért az öntözést szüntették be 10 napra. Ezen idő teljesen elegendő volt arra, hogy a hervadásnak induló, félig-meddig tönkre ment növények ismét magukhoz térjenek.

Felölös szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

HIRDETÉSEK.

Sz. 475—1901.
tlkvi.

Árverési hird. kivonat

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tlkvi. hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak, Rottegi Zoltán és neje végrehajtást szenvedett elleni 161 korona 72 fillér tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő, Kézdi-Polyán község határára fekvő, a kézdivásárhelyi 2870. sz. tkjvben foglalt 935/2. hrsz. ingatlanra 15 korona, az

1570. sz. tkjvben 1045/2. hrsz. ingatlanra 20 korona, a 7648/2. hrsz. ingatlanra 23 korona, az 1571. sz. tkjvben 4804. hrsz. ingatlanra 67 korona, a 2526. hrsz. ingatlanra 35 korona, 3292. hr z. ingatlanra 66 korona, 1055. hrsz. ingatlanra 10 korona, 4805. hrsz. ingatlanra 134 korona, 7659/2. hrsz. ingatlanra 35 korona, 8228/1. hrsz. ingatlanra 16 korona, 9263/2. hrsz. ingatlanra 90 korona, 1042/10. hrsz. ingatlanra 29 korona, a 2019. sz. tkjvben 7657/2. hrsz. ingatlanra 24 korona, 3293. hrsz. ingatlanra 33 korona, 5454. hrsz. ingatlanra 44 korona, 9045.

hrs. ingatlanra 142 korona, 9263/1. hrsz. ingatlanra 85 korona, a 2786. sz. tkjvben 5720/1. hrsz. ingatlanra 63 koronában, ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi december hó 2-ik napjának d. e. 9 órákor K.-Polyán község hízára megfektetendő nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42. §-ában jelzett arányammal számított és az 1881. évi

december hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelt 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. törvényeikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésér l kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

K.-vásárhely, 1901. évi február hó 25-én.

(174. 1—1.)

Dr. Nagy,

kir. törvényszéki albiró.

Eladó birtok!

Háromszékvármegye, S. Besenyő község határában, a Gaál Zsigmondné birtokában levő tagosított birtok, mely a Réty-Eresztvényi állomás- és az országutól egy kilométer távolságra van, s áll: 140 hold 1600 ööl szántó, 14 hold kaszáló, 1 hold 1513 ööl belsőség, kitűnő lakás — 3 szoba, konyha és sütőházai, 30 drb marha számára istállóval, — 24 hold legelő és 45—50 hold erdő, 10 hold vastag tölgyerdővel örök áron eladó.

Értekezhetni lehet:

Özv. Gaál Zsigmondnéval,
Dálnok, (Háromszékvármegye.)

(1.2.1—3.)

!Első kézdivásárhelyi!

okl. építési vállalkozó.

Előállít tervezések, költségvetések szakzerű készítését mindennemű stílusban a legzölésőbb kivitelben, minden építendő tulajdonos saját ízlésére: üzleti lakóházak, gazdasági épületek, kerti lakás k, kut, hid, gát, ut, áteresztők, javítás, átalakítási munkákat, nedves lakások és pincék szárazza tétel, teljesen szagtalan úrszékberendezést, beton burkolatokat, a legjobb és legolcsóbb kivitelben helyben és vidéken; jelen ideig itt helyben egy pár év óta a piacon emelkedett új házak saját műveim, mindezek tanúsítják jó és olcsó munkámat, s főbb vidéki munkát végeztem a legjobb sikerekkel, mely kről dicsőítő okmányokkal szolgálók; eddigi munkaadómimnak ezen halas köszönettel vagyok és ezutánra is kérem szíve pártfogását a nagyérdemű építető közönségnek.

Továbbá ajánlom legkitűnőbb építési anyagjaimat, pl. stuccatur nádfonat, elszigetelő aszfaltlemez, tűzmentes tetőfedőlemez, a legnagyobb kőterejű román és portland cement oltott s oltatlan més, fűreszen vágott tetőlemez, edves fat, k sz ar zza tetejére vízmentes aszfalt, brassoi Schmidtfele lagozott cserép nem drágább a közönséges cserépnel s mégis sokkal biztosabb, meg a szél sem fu keresztül rajta, a legolcsóbb külföldi cserép és porcellán kályhák stb. stb. építési anyagok bármely időben megtekinthetők s jutányos árak mellett kaphatók.

Levelezésekre díjtalanul válasz adatik, szives pártfogást kérve a nagyérdemű közönségtől úgy építésekre, mint anyagok beszerzésére vagyok,

kiváló tisztelettel:

Nagymihály Sándor,
okl. ép. vállalkozó. (Szénpiaev.)

(166)

!KIAZ!

Első kézdivásárhelyi kőfaragó mester, elvállal sir keresztet, síroszlopokat, mindennemű lépcsőket, szokli kőeket, kapu lábakat, betű vágásokat, régi sírkövek újja alakítását, és festését, emlék márvány tablakt és sírköveket, kriptályokat, hidakat, áteresztőket, határköveket, kerék vettetőket, stb. stb. egyszóval mindennemű szakzerű kőfaragó munkákat helyben és vidéken jutányos árak mellett.

Szíves pártfogást kérek a nagyérdemű közönségtől s maradok

Hozafias tisztelettel:

Somody Sámuel,
kőfaragó mester. (Szénpiaev.)

(173. 1—3.)

Szólóoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 43 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uraknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövényfajta. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívületekely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési ut sítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ár 6 frt.

Diócssemeték.

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főrajjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetnek, mely minden az a ház, vagy család a hol annak tartalmát használni fordítanak, város, falu, puszta, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltak, melyek minde kinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Ermelléki első szólóoltvány-telep” Nagy Gábor, Nagy-Kágya, (146. 6—10.) u. p. Székelyhid.

Építők figyelmébe.

A mai kor igényeinek teljesen megfelelő épületeket és javításokat, valamint épület rajzokat, az építő urak kívánsága szerint készítek el.

Elvállalok helyben és vidéken lakóházak és mindennemű melléképületet jutányos árak mellett.

Szakképzettségemet mindazon épületek, melyek általam lettek befejezve fényesen igazolják.

Kérve a nagyérdemű közönséget, szives pártfogásába venni.

Az elvállalt épületek rajza teljesen díjtalan.

Együttal kötelességem hív fel arra, hogy kiérdemeljem, a helyi és vidéki urak szives pártfogását.

Kézdivásárhelyt, 1901. október hó.

Alázatos tisztelettel kérve

Molnár Antal,

150. 5—10.)

okleveles kőmíves mester, épület vállalkozó.